

XVI ΕΝ ΒΟΥΛΗΙ ΜΑΝΤΙΘΕΩΙ ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΩΙ ΑΠΟΛΟΓΙΑ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ 1-3

«Ἔστι δὲ προοίμιον καθόλου μὲν εἰπεῖν ἀκροατῶν παρασκευὴ καὶ τοῦ πράγματος ἐν κεφαλῶν μὴ εἰδόσι δῆλωσις, ἵνα γινώσκωσι, περὶ ὧν ὁ λόγος, παρακολουθοῦσί τε τῇ ὑποθέσει, καὶ ἐπὶ τὸ προσέχειν παρακαλέσαι καὶ καθ' ὅσον τῷ λόγῳ δυνατόν εὖνους ἡμῖν αὐτοὺς ποιῆσαι»

Αναξιμένης ο Λαμψακηνός 29, 1, 1436a 33

Χείμενο

- 1 Εἰ μὴ συνήδη, ὦ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις **Ο Μαντίθεος ἐλπίζει**
ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χά- **στην ἐγκρίση της**
ριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως **βουλευτικῆς του**
διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, **εκλογῆς**
οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βε-
2 βιωμένων καταστῆναι. ἐγὼ γὰρ οὐτῷ ^{ββ.} σφόδρα ἐμαυτῷ πι-
στεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ
κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ
τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με
3 εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν
τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὥς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστη-
κόσι πράγμασι καὶ ὥς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων
μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλεον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι
περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκώς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν
καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ
μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. πρῶτον
Το κατηγορητήριον
δὲ ἀποδείξω ὥς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριά-
κοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

Ὑλωστικά σχόλια

- 1 **σύννοιά τινι + κατηγ. μτχ.** γνωρίζω καλά ότι...
κακῶς ποιῶ βλάπτω, κακοποιῶ **εὖ ποιῶ**
εὖ πράττω - κακῶ πράττω
χάριν ἔχω τινί χρωστώ ευγνωμοσύνη σε κάποιον

Ερμηνευτικά σχόλια

παράδοξο & απροσδόκητο σχήμα

- 1 *Εἰ μὴ συνήδη... τῆς κατηγορίας* η έκφραση ευγνωμοσύνης προς τους κατηγορούς, έστω και υπό προϋποθέσεις, αποτελεί στοιχείο πρωτοτυπίας και εντυπωσιασμού, με τα οποία ο ρήτορας επιδιώκει να επιτύχει την πρόσξιν και να κερδίσει την εὐνοϊαν των βουλευτών. Ανάλογη είναι και η γνωστή προλογική αρχή στον *Υπέρ του Αδυνάτου* λόγο του ρήτορα: «Οὐ πολλοῦ δέω χάριν ἔχειν, ὧ βουλῇ, τῷ κατηγορῶ, ὅτι μοι παρεσκεύασε τὸν ἀγῶνα τουτονί». Εκφράζει επίσης τη βεβαιότητά του για την πρόθεση της κατηγορίας, προσπαθώντας έτσι να μειώσει τους κατηγορούς του.

ὧ βουλῇ πρόκειται για τη Βουλή των Πεντακοσίων (πενήντα μέλη από κάθε μία των δέκα φυλών). Οι βουλευτές αναδεικνύονταν με κλήρωση από τους δήμους. Το ουσιαστικό έργο της ολομέλειας της Βουλής ήταν η έκδοση προβουλευμάτων (προετοιμασία των προτάσεων που θα υποβάλλονταν στην εκκλησία), η άσκηση ορισμένων δικαστικών αρμοδιοτήτων, ο έλεγχος του έργου των αρχόντων και η διεκπεραίωση όλων γενικώς των έργων που δεν είχαν ανατεθεί στην εκκλησία του Δήμου. Οι βουλευτές είχαν κλείσει το τριακοστό έτος της ηλικίας τους και είχαν αποκτήσει κάποια πολιτική εμπειρία στις συνελεύσεις τους δήμων τους. Υποβάλλονταν σε αυστηρή δοκιμασία του ήθους των πριν αναλάβουν καθήκοντα. Αποζημιώνονταν με ένα μισθό που τον 40 π.Χ. αιώνα έφτανε τους 5 οβολούς.

ἡγοῦμαι γάρ... καταστῆναι η ημιπερίοδος αυτή αιτιολογεί και αποσαφηνίζει την προηγούμενη. Οι κατηγοροί, έστω και άθελά τους, προσφέρουν στον κατηγορούμενο τη δυνατότητα να αποδείξει την αθωότητά του μιλώντας δημόσια για τη ζωή του και συγχρόνως να καταδείξει το ποιόν των αντιπάλων του.

- 2 *ἐγὼ γάρ οὐτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω... ἡγήσασθαι* η αυτοπεποίθηση του Μαντιθέου και η ελπίδα του ότι θα μεταστρέψει την εις βάρος του δυσμενή εντύπωση αποτελούν προσπάθεια προΐδεασμού των βουλευτών και δημιουργούν εύλογο ενδιαφέρον για όσα πρόκειται στη συνέχεια να εκθέσει.

υπερβολή

- 3 *ἀξιῶ δέ, ὧ βουλῇ, ἐάν μέν... πλέον εἶναι· ἐάν δέ... χείρους εἶναι* τα δημοκρατικά φρονήματα και οι αγώνες για τη δημοκρατία σε χαλεπούς καιρούς, όπως την εποχή των Τριάκοντα, συγκινοῦσαν ιδιαίτερα τους Αθηναίους και έπαιζαν καθοριστικό ρόλο στη δοκιμασία των αρχόντων. Δεν αρκούσε όμως μόνον η δημοκρατική διαγωγή για την ανάληψη ενός δημόσιου αξιώματος.

Ἐπρεπε ο εκλεγμένος άρχοντας να διαθέτει και το κατάλληλο ήθος. Ο Μαντίθεος ζητά από τους βουλευτές να εγκρίνουν την εκλογή του σε βουλευτή, μόνον εφόσον αποδείξει ότι πληροί όλες τις προϋποθέσεις.

πρῶτον δὲ ἀποδεί-
ξω ὡς οὐχ ἵππευον
οὐτ' ἐπεδήμουν ἐπὶ
τῶν τριάκοντα, οὐδὲ
μετέσχον τῆς τότε
πολιτείας

ο Μαντίθεος εκθέτει το εις βάρος του κατηγορητήριο, το οποίο θα αποδείξει ότι δεν ευσταθεί.

σχήμα πολυσύνδετο

Ασκήσεις

- !
- 1) Ἔργο του προοιμίου είναι η εύνοια, η πρόσεξις (προσοχή) και η ευμάθεια (κατατόπιση). Πραγματώνεται το έργο αυτό στο συγκεκριμένο προοίμιο;
 - 2) Τι γνωρίζετε για τη δοκιμασία; βλ. σελ. 97
 - 3) ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας: Να αντικατασταθούν οι δευτερεύουσες προτάσεις με ισοδύναμες συντακτικά εκφράσεις.
 - 4) Να αναγνωρισθούν οι φανεροί και κρυφοί υποθετικοί λόγοι του κειμένου.
 - 5) Να υπογραμμίσετε τη σωστή απάντηση αιτιολογώντας την.
Η μετοχή λέγοντος είναι:
α. συνημμένη
β. απόλυτη
 - 6) Τα επίθετα του κειμένου να αντικατασταθούν στους άλλους βαθμούς.
 - 7) συνήδη, μετέσχον: α) το πρώτο να κλιθεί και το δεύτερο να αντικατασταθεί εγκλιτικά στο β' ενικό και γ' πληθυντικό πρόσωπο· β) να γραφούν τα ομόρριζά τους στη ν.ε.